

**EMOTIONS
ON BLACK
ENRIC ANSESA**

IMAGINART GALLERY

Av. Diagonal, 432
08037, Barcelona,
SPAIN
+34 932 412 240

info@imaginart-gallery.com
www.imaginart-gallery.com

www.ansesa.com

EMOTIONS ON BLACK. ENRIC ANSESA

Del 8 d'abril al 3 de juny de 2016
Comissària: Roser Sanjuán

Índex

<i>Enric Ansesa, concepte, estètica i compromís</i> Roser Sanjuán	7
Obres	13
<i>Enric Ansesa, concept, aesthetics and commitment</i>	41
<i>Enric Ansesa, concepto, estética y compromiso</i>	47

Enric Ansesa, concepte, estètica i compromís

Des de Girona, la seva ciutat natal, Enric Ansesa ha dut a terme una àmplia producció, amb una trajectòria llarga i de gran coherència, que s'inscriu en els corrents artístics internacionals.

Malgrat l'ambient tancat de la seva ciutat —la Girona «grisa i negra»—, la visita que Ansesa va fer a l'exposició de Picasso a la Sala Gaspar el 1959 —la primera de l'artista malagueny a Espanya després de la Guerra Civil— i el descobriment de les noves tendències artístiques a través dels llibres d'art i dels primers viatges per Europa suposen una obertura i aviat desperten l'interès del pintor gironí pels moviments artístics de les anomenades segones avantguardes.

Si mirem el conjunt de la seva obra, des de 1975 —data en què l'artista inicia la definició del seu llenguatge— fins ara, descobrirem la connexió d'Ansesa amb l'art conceptual, el minimalisme, l'informalisme, l'*arte povera*, l'espacialisme..., i, tot i que manifesta una evolució, presenta unes constants conceptuals i formals que li atorguen personalitat i una gran rotunditat.

Amb elements reduïts al mínim i amb l'ordenació i l'ús de la matèria, treballa per aconseguir allò que l'artista mateix qualifica d'impossible: «Crear un espai on no es vegi res i hi sigui tot.»

Ansesa, des de sempre, persegueix la perfecció estètica, en una cerca que, segons afirma, entronca amb la tradició del Noucentisme, amb els principis de «l'obra ben feta», la mesura i l'harmonia. La cerca de la perfecció al servei d'un concepte, d'una idea. Per a ell: «La pintura té aquest sentit aristotèlic de donar forma a la matèria per expressar el pensament.»¹ Dominar la matèria i dotar-la de força i contingut.

Una altra de les constants de l'artista és la

recerca dels materials, que inicia en les primeres experiències artístiques durant els anys seixanta del segle XX, lligades a l'escultura, en què experimenta amb pedra, ciment, coure, níquel i crom damunt de terracota, i que caracteritza tota la seva obra pictòrica, en què utilitza des d'acrílics i pigments fins al cautxú, passant per la silicona o petites puntes metàl·liques.

En un text escrit la tardor del 2005, Ansesa explica de manera detallada quin és el procés creatiu de la seva pintura. Percep la superfície de la tela, generalment rectangular, com un espai en què intueix un univers; mentalment, la transforma en una el·lipse —que significa la totalitat—, a l'interior de l'el·lipse situa un bucle —símbol de l'infinit— i després, amb un llapis, de manera curiosa, delimita amb línies l'espai rectangular dins de l'el·lipse imaginària. Dins d'aquest espai ha de construir una ordenació amb un equilibri absolut. «Con el grafito esbozo un gesto, una forma o un conjunto de formas que son el resultado de la transformación en materia de la percepción, de la intuición, la reflexión y el análisis. La mente elabora el discurso de mi trabajo, el concepto y el discurso, no del método, sino de la obra, quizás como proceso.»² I, l'energia que necessita per tal de dominar la matèria, la busca en el negre, que absorbeix la llum i anul·la els recursos de representació i la perspectiva.

El color negre. El negre d'Ansesa, signe d'identitat de la seva pintura i al qual l'artista atorga un sentit profund. En les seves teles, el fons negre es constitueix en un únic pla, on tot succeeix de manera simultània; és l'espai que acull els diferents elements, signes, cal·ligrafies, línies, punts..., i abandona qualsevol referència a la perspectiva, per expressar-hi el seu pensament, per exposar-hi el seu discurs. Es tracta d'una rea-

1. Daniel BONAVENTURA, «Enric Ansesa. Artista pintor», *Diari de Girona* (Girona) (25 novembre 2012).

2. ENRIC ANSESA, «A la manera de introito», a *Ansesa*, Marbella, Galeria de Arte El Catalejo, 2005, catàleg d'exposició.

ENRIC ANSESA

Emotions on black

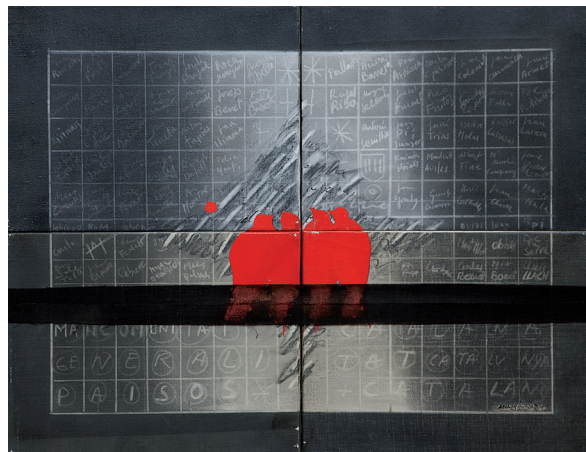
litat interior i del seu context, una idea, una emoció, quelcom íntim, i si l'espectador hi connecta, se li obre un espai de reflexió i de comprensió en què es troba amb si mateix i amb el seu sentit de la vida.

En l'art contemporani diversos artistes han utilitzat, amb diferents significats, el negre; des de Kazimir Malèvitx —tan admirat per Ansesa—, amb el seu *Quadrat negre*, fins a Alberto Burri, amb la sèrie dels *cretti*; des de Robert Rauschenberg, Ad Reinhardt, Mark Rothko i Frank Stella —artistes de l'Escola de Nova York—, amb les seves pintures negres, fins als artistes del moviment coreà Tansaekhwa o Pierre Soulages, que també es coneix com «el pintor del negre».

En la utilització del negre que fa Ansesa hi ha un tret que formalment el distingeix, i és la seva perfecció, ja que, mitjançant la cerca de totes les possibilitats cromàtiques del negre i la recerca dels materials, aconsegueix extreure'n matisos i textures d'una subtileza profunda. Així, les seves teles destaquen per una bellesa i una harmonia que els atorguen una gran singularitat. Per aconseguir aquests resultats, l'artista estén diverses capes de negre sobre negre, divuit o més veladures —en tot cas, mai menys de dotze—, de manera que configura, així, una superfície que rep els impulsos que el seu discurs li transmet i que ha d'interpretar. «Per a mi, el negre és el Big Bang, la gran explosió de la qual neix la llum. El negre és una esclatxa per on treure l'energia», afirma l'artista en una entrevista el 2012.³

L'any 1975 representa el moment en què Ansesa comença a definir el seu llenguatge, però ja en les primeres pintures —paisatges i figures d'empremta expressionista que realitza a partir de 1965— utilitza gammes fosques amb blancs contraposats.

3. Jaume VIDAL, «La teoria del Big Bang», *El Punt Avui* (Barcelona) (30 novembre 2012).

Estudi per a Crònica en forma de creu de Sant Jordi o la història d'una supervivència, 1975

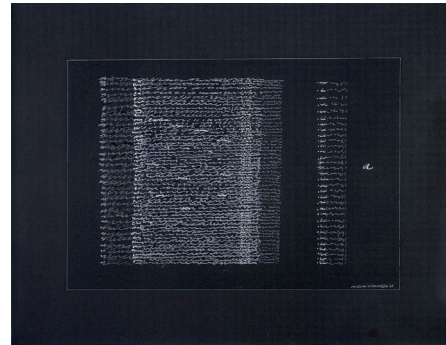
De fet, el 1972, en una sèrie d'olis sobre visions nocturnes de Girona, apareixen cal·ligrafies algunes de les quals aviat esdevenen il·legibles i la representació urbana es converteix en una superfície molt fosca. Una obra significativa de l'etapa grisa (1974-1976)⁴ que precedeix l'ús del negre és *Crònica en forma de creu de Sant Jordi o la història d'una supervivència* (1975), en què s'evidencia tant la voluntat narrativa d'Ansesa com els elements formals que li calen per a expressar el seu missatge. L'obra està configurada per quatre teles, que formen una mena de políptic i que en unir-se configuren, d'una manera molt subtil, la creu a la qual remet el títol. L'espai presenta un ordenament geomètric format per un rectangle gris inscrit dins d'un rectangle negre i el primer rectangle apareix dividit en petits qua-

4. Francesc Miralles, que ha escrit diversos textos sobre Ansesa i ha comissariat exposicions sobre el pintor, va establir les etapes de la seva producció pictòrica des de 1972 fins a començament dels anys noranta. Vegeu FRANCESC MIRALLES, «Camins del negre», a *Camins del negre*, l'Hospitalet, Tecla Sala Centre Cultural, Ajuntament de l'Hospitalet, 1993, catàleg d'exposició.

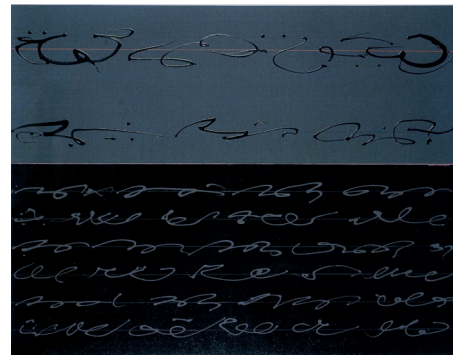
drats en els quals el pintor col·loca signes, lletres i noms significatius de la història i la cultura catalanes («Tahull», «Roger de Flor», «Poblet», «Macià», «Pla», «Miró»...), i al·lusions a les reivindicacions del moment («català a l'escola», «Generalitat de Catalunya», «Països Catalans avui»...). Aquest pulcre ordenament constructiu queda trencat, a l'espai central, per traços gestuals sobre els quals apareix un escrit il·legible; una franja negra, contundent, divideix la part inferior, al damunt de la qual es mostra una taca vermella que dona forma a les quatre barres, símbol de Catalunya, amb un llenguatge gestual d'una gran expressivitat.

Aquesta obra és un exemple de la vinculació de l'artista amb la realitat del seu entorn sociopolític i cultural, i una mostra del compromís que el durà a formar part de l'Assemblea de Catalunya i de l'Assemblea Democràtica d'Artistes de Girona (ADAG).⁵ Compromís que es manifesta explícitament en obres com ara *Oriol Solé Sugranyes, Carta a favor del català* o *Carta a Francesc Macià*.

El 1976 l'espai gris es converteix en negre i Anesa hi incorpora cal·ligrafies blanques, escriptura il·legible, com a element de màxima conceptualització, i manté una pulcra ordenació en columnnes, com ara a *Escrits A* i *Escrits des del silenci*, ambdues de 1977. Aviat aquesta cal·ligrafia inventada evoluciona cap al signe, pren textura i es torna negra, negre sobre negre, i l'artista es mostra ja coneixedor dels secrets d'aquest color, que es manifesta en diferents matisos, com ara a *Cal·ligrafia negra amb línia rosa* (1981) o a *Escrits entre la nit i l'alba X* (1982). En aquesta mateixa època, incorpora al seu llenguatge un nou element, el punt: multitud de punts que d'una manera ordenada omplen l'espai i que, de vegades,

Escrits A, 1977

Escrits entre la nit i l'alba, 1982

Espai i punts amb línia blava, 1980

5. Agrupació formada per intel·lectuals i artistes vinculada al moviment democràtic antifranquista que es va constituir a Girona per inserir la seva praxi en la lluita per les llibertats socials i nacionals, i que actua entre març de 1976 i abril de 1978.

ENRIC ANSESA

Emotions on black

es complementen amb números o amb cal·ligrafies; un exemple n'és *Espai i punts amb línia blava* (1980). Des d'un punt de vista conceptual i formal, l'obra d'aquest període es pot considerar propera a la que realitza l'artista italià Carlo Alfano.

Del sentit vivencial que el negre té en el llenguatge d'Ansesa, n'és una bona mostra el llibre *Memòria en negre*, un exemplar únic de cent cinquanta pàgines que va acabar l'agost de 1981 i en què, a més d'un seguit de textos autobiogràfics, raonaments teòrics, projectes d'obres..., inclou un «inventari de negres» que conté dos-cents vint-i-cinc elements que identifica amb aquest color: els capellans, el cotxe dels morts, els carrers sense llum, el quitrà de l'asfalt, les botes dels militars...

A partir de 1985 l'artista incorpora el color i apareixen noves formes, elements simbòlics i referències figuratives. Dos factors ajuden a entendre aquest canvi. D'una banda, el projecte que entre 1982 i 1984 va dur a terme juntament amb Jaume Faixó per a rehabilitar el color de les façanes que s'emmirallen al riu Onyar, a Girona; ambdós artistes, després d'un meticulós treball van recuperar els colors originals i van establir-ne de nous per a les parts que no havien estat pintades anteriorment, i així van crear una de les fisonomies més característiques de la ciutat. Els estudis que l'artista conserva d'aquesta intervenció són petites joies que ens descobreixen el seu domini del color i que recorden els paisatges urbans, constructivistes, de Joaquim Torres García. De l'altra, en una estada a Nova York, el 1985, a més de descobrir noves realitats, Ansesa centra l'atenció en Joan Miró, Jean Arp i Giorgio de Chirico, ben representats a les galeries i als museus que visita. Una mostra dels canvis experimentats durant aquests anys s'observen a *Formes inquietants a la West End* (1985) o a *Mediterranean Memory* (1988-1989).

En l'obra realitzada durant els primers anys noranta del segle XX l'artista incorpora nous materials sobre el negre, mentre que les tonalitats verdoses i metàl·liques predominen en les cal·ligrafies i els símbols (*Alphabet*, 1992-1993). A partir de 1995, els signes s'enfosqueixen, encara que conserven lleugers tons metàl·lics de matisos grisos (*Black Gap*, 1995) que aviat es converteixen en negres humits (*Escrits*, 1997), els quals abandona per retornar a l'ús de negres opacs que ocupen un fons interromput només per subtils línies d'un negre brillant que formen signes (*Black Letters*, 2000).

Les peces que formen part de l'exposició que es presenta a Imaginart Gallery pertanyen a la darrera producció de l'artista, que manté les constants de la seva obra conceptual i minimalista, amb un llenguatge que desenvolupa des d'una absoluta llibertat creativa i amb una evolució que la dota d'una gran coherència. Fa poc, Ansesa afirmava: «La meva obra, més o menys, sempre és un pas més del que ja he fet abans. Vaig rondant, rondant sistemàticament això».⁶

El negre continua ocupant el fons de les obres, però els materials que utilitza es van ampliant, cosa que confirma l'interès de l'artista per la matèria, un tret característic de la seva trajectòria. En la mostra s'inclouen diverses peces dedicades al tema de la creu, inspirada en la de Malèvitx i que apareix en l'obra de l'artista realitzada durant els anys noranta del segle XX, com ara *Els jardins de la memòria estan plens de creus estimades* (1993). Un tema que, tractat amb tècniques i materials diversos, amb significats diferents però sovint lligat a la memòria, és un dels preferits d'Ansesa.

6. El 2015, amb motiu del cinquantè aniversari de l'Institut Guttmann, Enric Ansesa realitzà la serigrafia *Espurnes*; en aquesta ocasió, es va gravar un vídeo en què l'artista explica el procés de creació i realització d'aquesta obra. Disponible en línia a: https://www.youtube.com/watch?v=KqKRXas_9m4&feature=youtu.be.

En obres com ara *Vuit i vuit* i *Vint pensaments*, damunt d'un camp negre situa, diverses vegades, formes que suggereixen el cervell, per a les quals utilitza metall fos de tons daurats, i que expressen una energia incontrolable, la del pensament. A la primera d'aquestes peces una línia vertical, també de tons daurats, divideix l'espai en dues parts en què es distribueixen les formes d'una manera equilibrada; a la segona, el fons negre s'omple de cal·ligrafies també negres.

Espai reflexió, *Border Line* i *Blue Fields LX* pertanyen a la sèrie *Fields, Camps punyents*, en què la superfície negra es cobreix de petites puntes metàl·liques acolorides que suggereixen l'aparició de la llum des de la foscor i que atorguen una dimensió espacial a les obres. Una obra que mostra que l'artista continua avançant en el procés minimalista i en la reutilització de materials és *Black Ready* (2016), una peça de gran contundència que realitza disposant directament sobre la fusta una peça rectangular de cautxú negre de fabricació industrial, sense cap altra intervenció. Aquestes peces de punts / puntes acolorides, des d'un punt de vista visual, són properes a les realitzades per artistes com ara Bernard Aubertin o Dadamaino.

Les lletres, les cal·ligrafies, també són elements que defineixen el llenguatge d'Ansesa i que continuen vigents en les seves darreres creacions, com ara *Malla de lletres*, en què el negre queda recobert per una multitud de lletres blanques empresonades dins d'una malla; o *Golden Horizon* —de la sèrie *Outer Horizons*, que l'artista inicia el 2004—, en què omple tota la superfície de la tela amb escriptura il·legible blanca, interrompuda només per una línia de metall daurada que divideix la tela en sentit horitzontal.

I les sutures —les darreres, realitzades aquest any 2016—, corresponents a la sèrie *After Fontana*, que inicià el 2003, en què l'espai mo-

nocrom negre apareix esberlat per una incisió imaginària, en una aproximació a l'espacialisme de Lucio Fontana, que Ansesa cus, tanca, sutura, utilitzant materials diversos, cordill, teixit, elements metàl·lics... A *Sutura Fields*, la sutura queda determinada per un cordill de tons daurats situat al centre i envoltat d'un camp de puntes. Abans ja ens hem referit a la manera com l'artista plasma en les seves obres una realitat interior o del seu context, emocions, idees, tot cercant establir una connexió amb l'espectador. En les peces d'aquesta sèrie les incisions recorden les ferides que qualsevol de nosaltres anem acumulant al llarg de la nostra existència, ferides superficials o profundes que cal guarir, suturar, per continuar endavant amb dignitat, perquè la vida empeny, però les ferides deixen cicatrius.

Home d'àmplia cultura i sòlids principis ètics, Enric Ansesa ha estat des dels anys setanta del segle XX un artista compromès amb la realitat del seu entorn sociopolític i cultural; amb el pas del temps, aquest compromís s'ha anat manifestant molt més ampli i comprèn aspectes del món en la seva globalitat, sobretot, pel que fa a l'ésser humà i a la seva transcendència. Durant la seva ja llarga trajectòria, l'obra realitzada, no sols pictòrica, sinó també la gran quantitat de serigrafies, escultures i objectes artístics, instal·lacions efímeres, llibres d'artista, vídeos, escrits..., tot traspuja el seu humanisme, el seu compromís envers l'ésser humà. I és precisament per això que l'espectador connecta amb les seves obres, perquè hi troba un espai de reflexió.

Roser Sanjuán

ENRIC ANESA

Emotions on black

ANY
2015

TÈCNICA
Mixta / Tela

MIDES
27 x 35 cm

Malla de lletres II

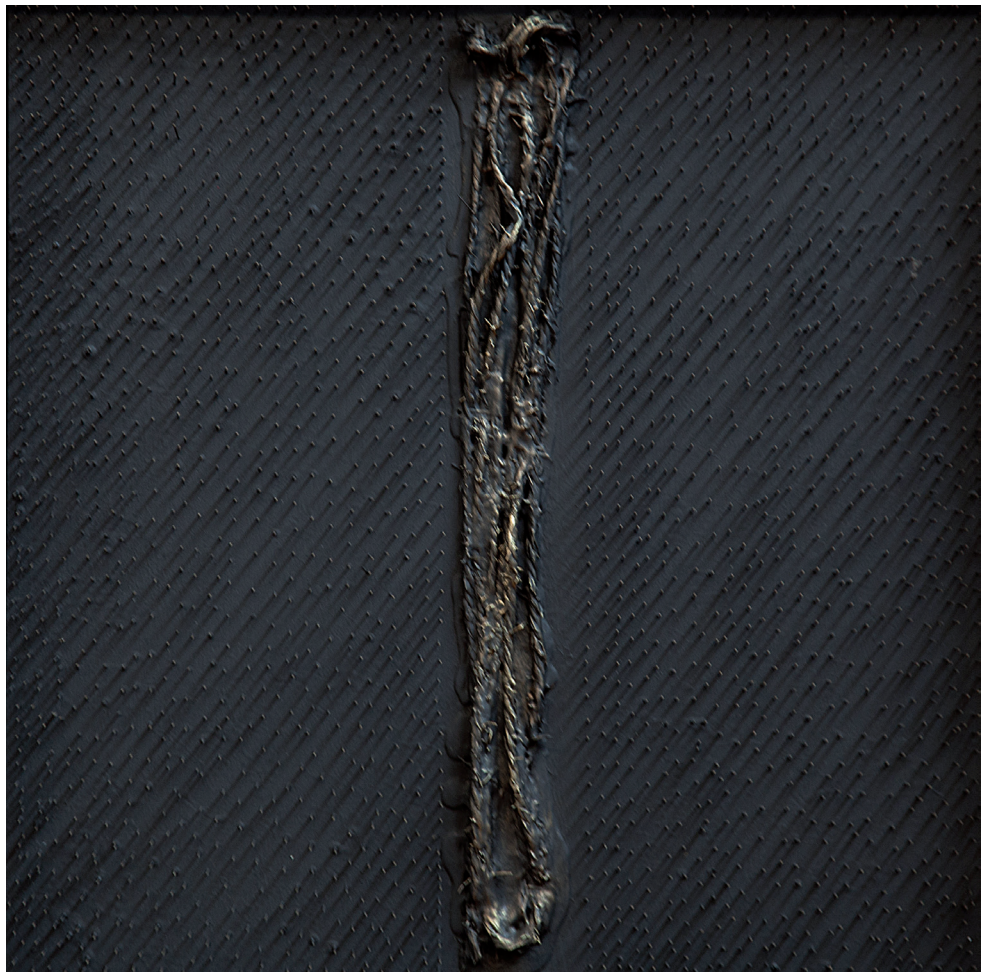
ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY_
2014

TÈCNICA_
Mixta / Fusta

MIDES_
40 x 40 cm

Sutura Fields

ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY
2015

TÈCNICA
Mixta / Tela

MIDES
27 x 35 cm

Línia dentada

ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY_
2015

TÈCNICA_
Mixta / Tela

MIDES_
20 x 20 cm

Hot Suture

ENRIC ANESA

Emotions on black

ANY
2015

TÈCNICA
Mixta / Tela

MIDES
27 x 35 cm

Golden Horizon

ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY_
2015

TÈCNICA_
Mixta / Tela

MIDES_
27 x 35 cm

Malla de lletres

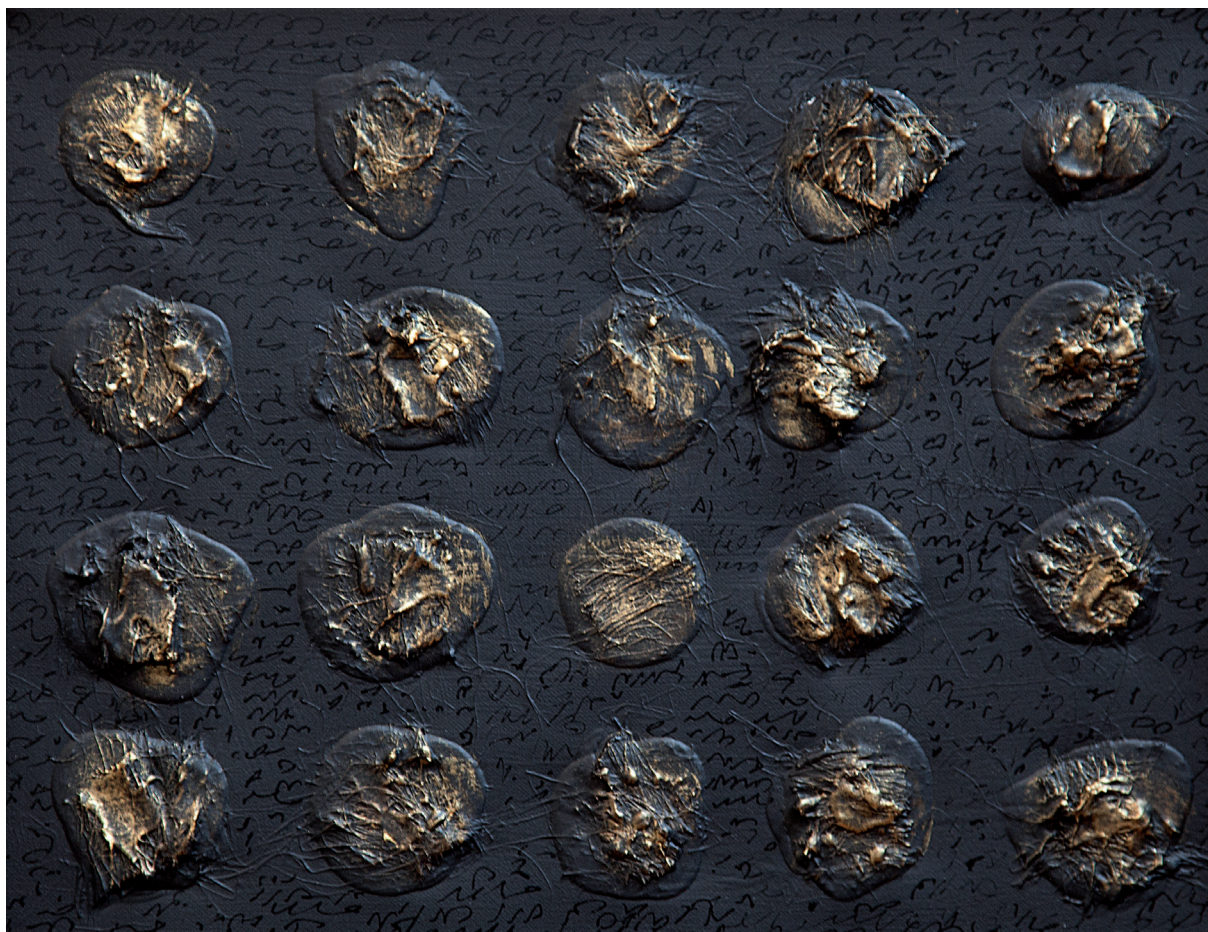
ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY
2014

TÈCNICA
Mixta / Tela

MIDES
27 x 35 cm

Vint pensaments

ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY_
2015

TÈCNICA_
Acrílic / Tela

MIDES_
20 x 20 cm

Carta al vell amic L

ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY
2014

TÈCNICA
Mixta / Tela

MIDES
116 x 89 cm

Vuit i vuit

ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY_
2015

TÈCNICA_
Mixta / Fusta

MIDES_
120 x 120 cm

Blue Fields LX

ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY
2016

TÈCNICA
Mixta / Fusta

MIDES
120 x 120 cm

Sutura CL

ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY_
2016

TÈCNICA_
Mixta / Fusta

MIDES_
120 x 120 cm

Plecs de memòria

ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY
2016

TÈCNICA
Mixta / Fusta

MIDES
120 x 120 cm

Sutura CLI

ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY_
2016

TÈCNICA_
Mixta / Fusta

MIDES_
120 x 120 cm

Creu de memòries

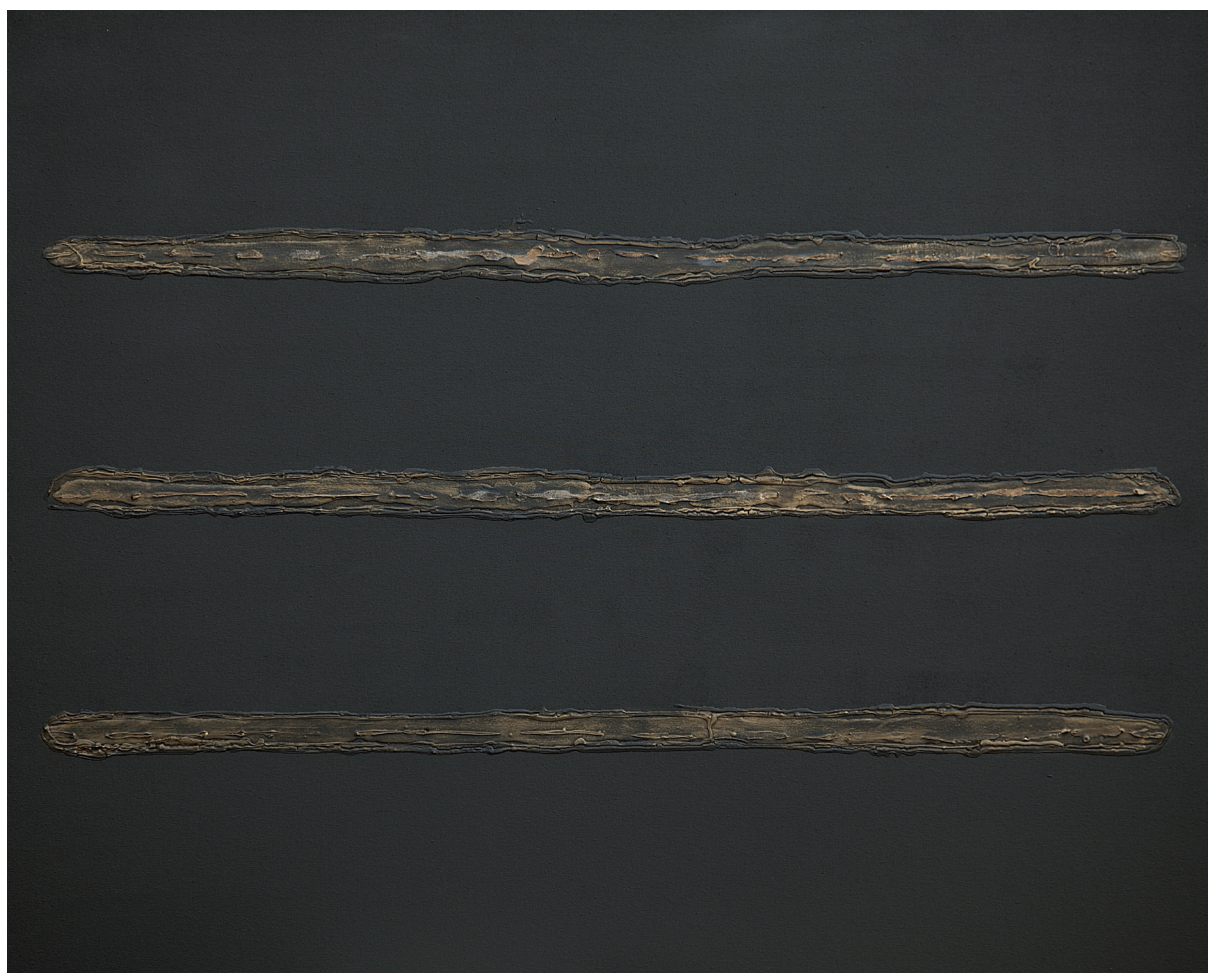
ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY
2014

TÈCNICA
Mixta / Tela

MIDES
130 x 162 cm

Tres ratlles

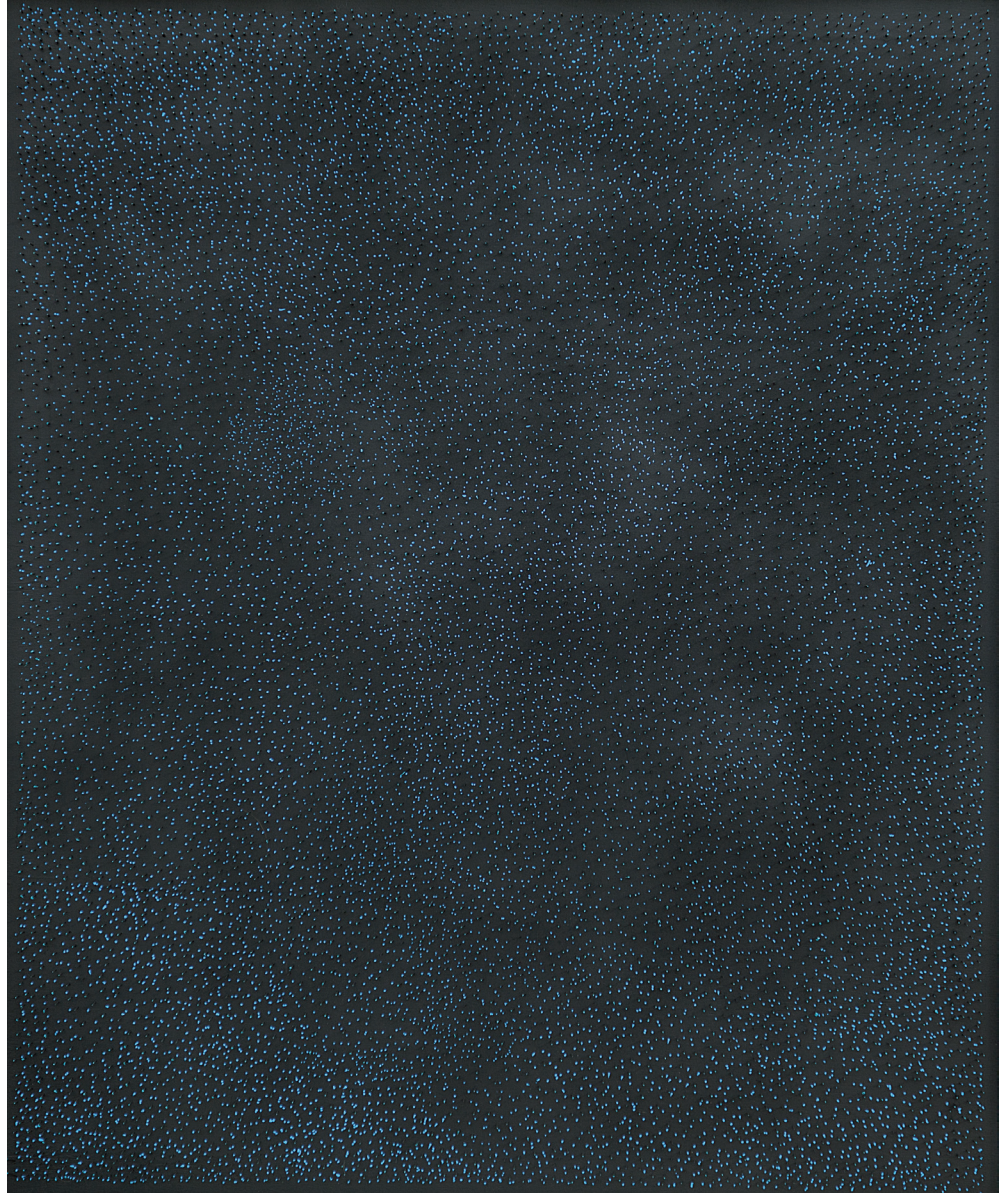
ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY_
2012

TÈCNICA_
Mixta / Fusta

MIDES_
123 x 101,5 cm

Camps i espai

ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY
2014

TÈCNICA
Mixta / Tela

MIDES
162 x 130 cm

Great Memory I

ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY_
2014

TÈCNICA_
Mixta / Tela

MIDES_
162 x 130 cm

Great Memory II

ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY
2014

TÈCNICA
Mixta / Tela

MIDES
162 x 130 cm

Great Memory III

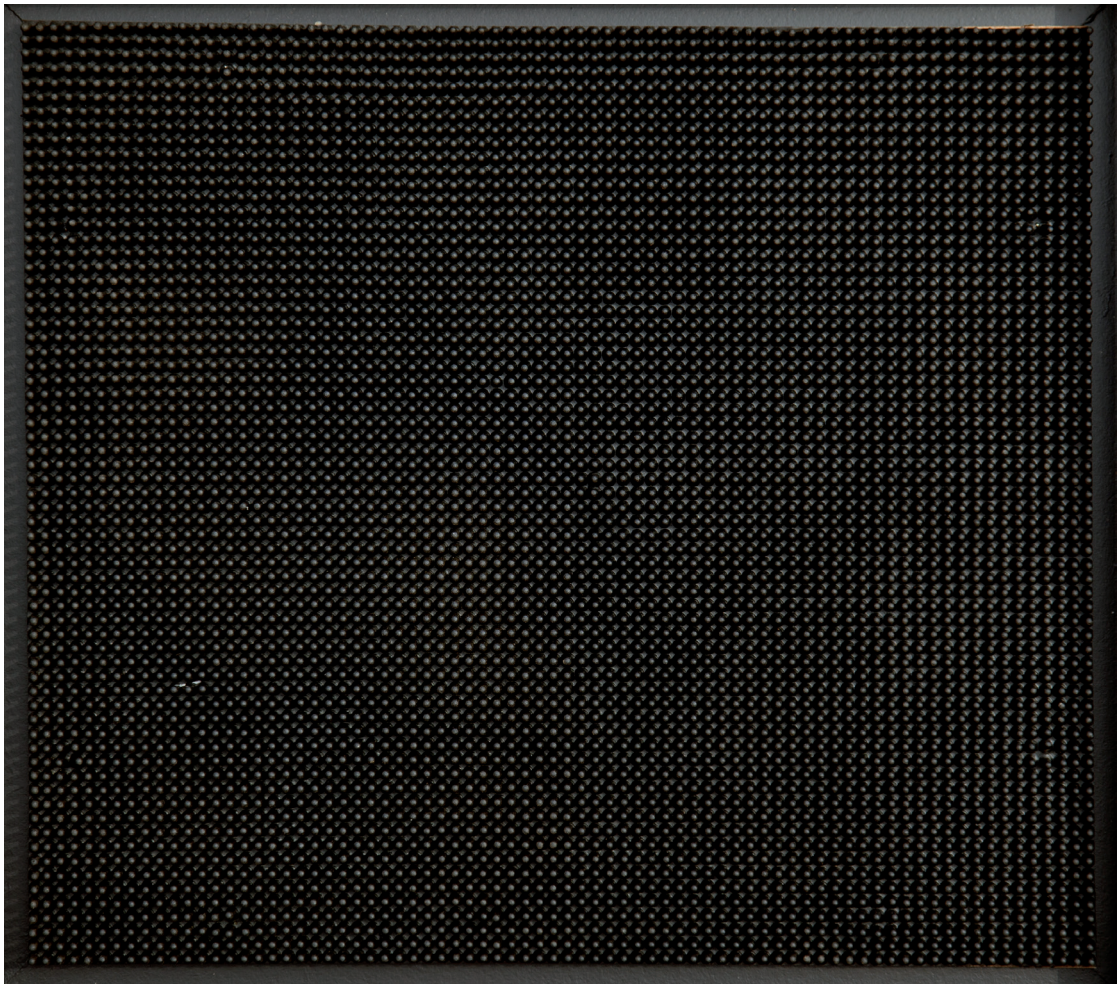
ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY_
2016

TÈCNICA_
Cautxú / Fusta

MIDES_
42,5 x 48,5 cm

Black Ready

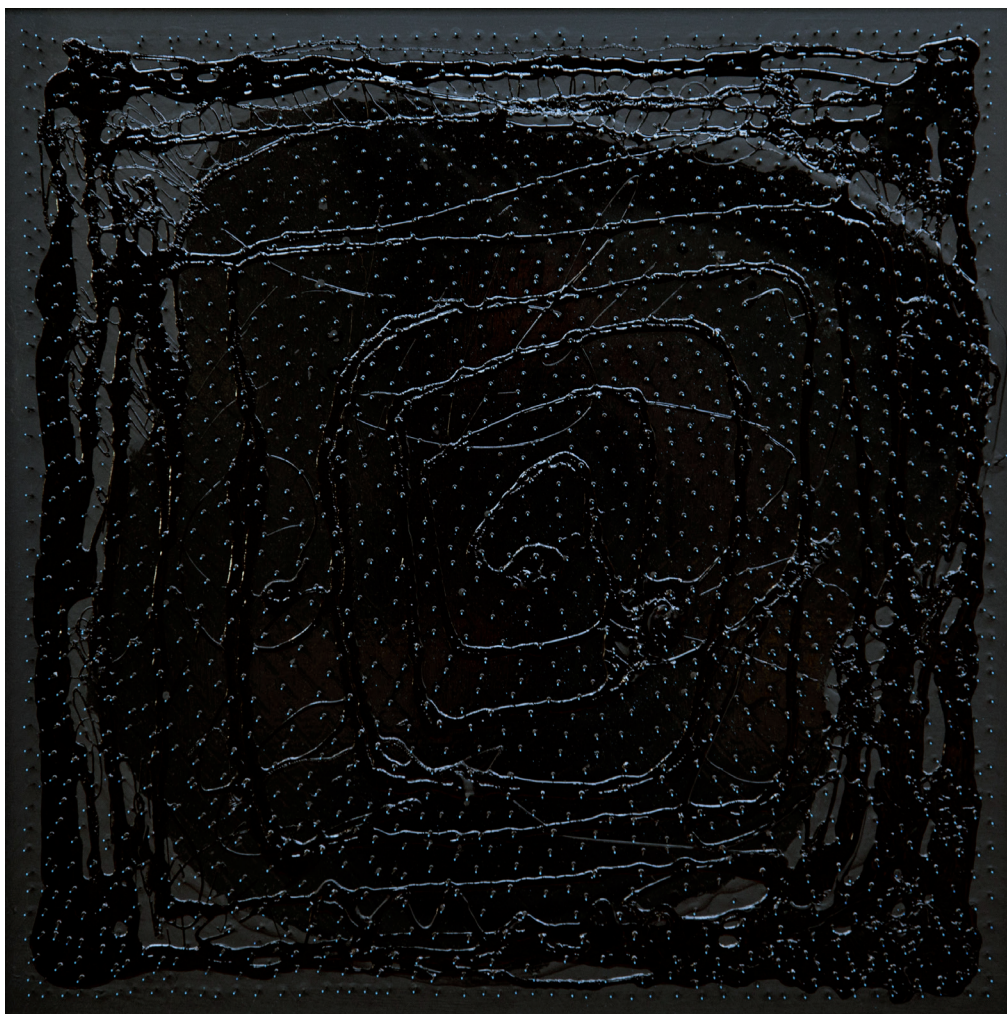
ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY
2016

TÈCNICA
Mixta / Fusta

MIDES
60 x 60 cm

Glossy Fields

ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY_
2015

TÈCNICA_
Mixta / Fusta

MIDES_
60 x 60 cm

Border Line V

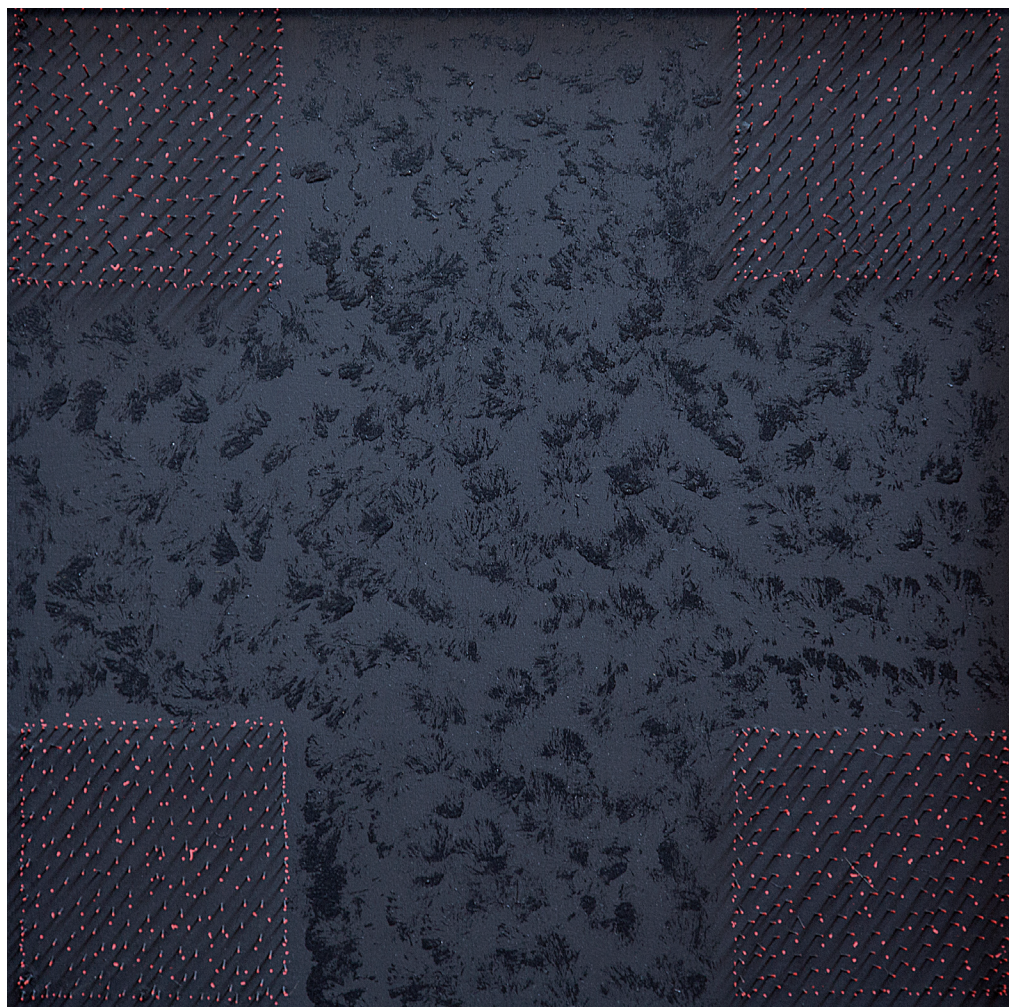
ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY
2015

TÈCNICA
Mixta / Fusta

MIDES
40 x 40 cm

Creu d'agulles XX

ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY_
2016

TÈCNICA_
Mixta / Fusta

MIDES_
60 x 60 cm

Creu de boira

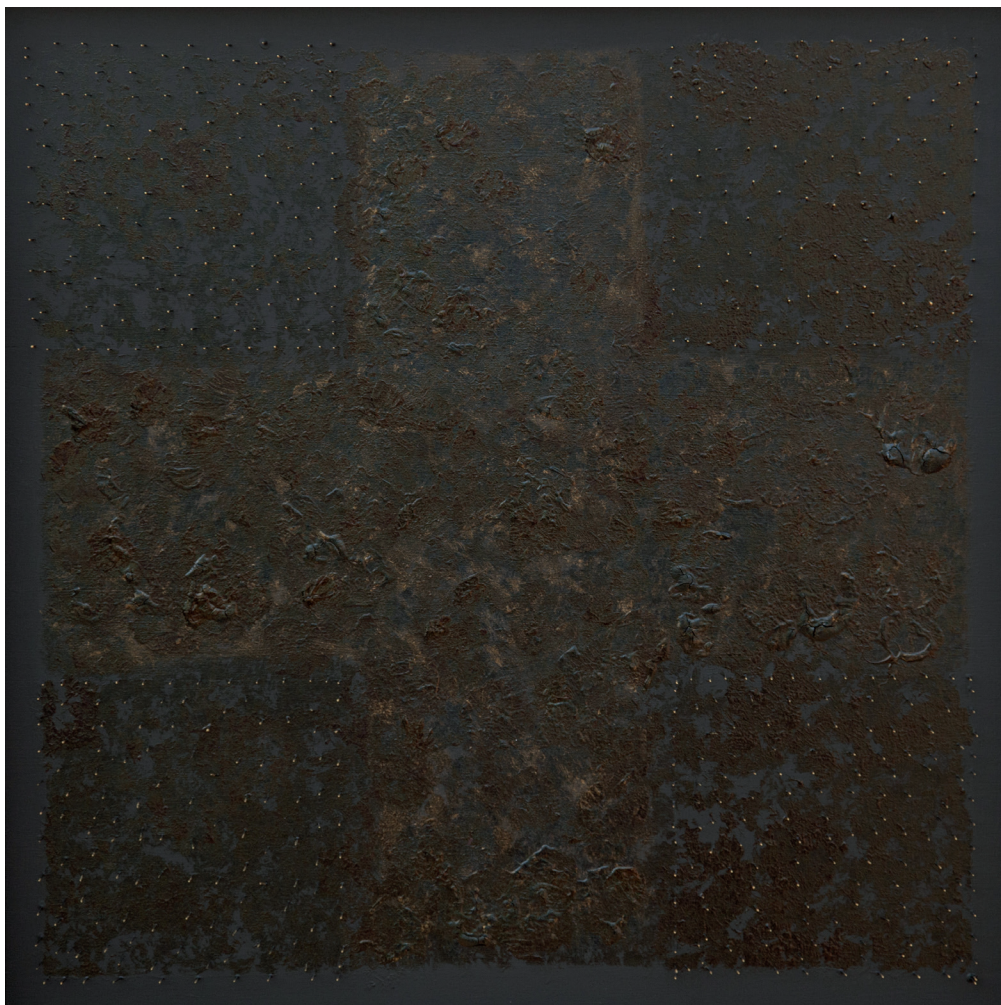
ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY
2016

TÈCNICA
Mixta / Fusta

MIDES
60 x 60 cm

Creu de dol

ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY_
2016

TÈCNICA_
Mixta / Fusta

MIDES_
120 x 120 cm

Sutura malla III

ENRIC ANSESA

Emotions on black

ANY_
2016

TÈCNICA_
Mixta / Fusta

MIDES_
120 x 120 cm

Xarxa de pensament

Enric Ansesa, concept, aesthetics and commitment

From his studio in Girona, his native city, Enric Ansesa has seen through to completion an extensive catalogue of remarkable length and consistency which has earned him a place in the international arts world.

Despite the closed environment of his native city - Girona, with its “black and gray”, Ansesa’s visit to the Picasso exhibition in Sala Gaspar in 1959 -, the first the Andalusian artist made to Spain after the Civil War, and the discovery of the latest artistic innovations through art books and his early trips around Europe, opened a window of opportunity and quickly awoke the painter’s interest in the artistic movement of the so-called second avant-garde.

If we look at the whole of his work, from 1975, the date when the artist began to define his visual lexicon, we can trace Ansesa’s links to Conceptual art, Minimalism, Informalism, *Arte Povera*, Spatialism..., and as well as his continual evolution, it also shows the conceptual and formal constants that give his work personality and well-roundedness.

Through its minimal use of elements and its organization and use of raw material, the work achieves what the artist himself describes as impossible, “To create a space where you see nothing and there is everything.”

Ansesa has always pursued aesthetic perfection in a search, which is said, to connect his work with the tradition of Noucentisme, the principles of a “job well done”, measurement and harmony. The search for perfection in the service of a concept, an idea. For him, “The painting is this Aristotelian sense of shaping the material to express a thought.”¹ To master the material to gave it force and content.

Another constant is the artist’s search for new materials, which started with his early artistic experiences during the sixties, linked to his sculptures, in which he experimented with stone, cement, copper, nickel and chrome on terracotta which was to be a trait that would characterize all his pictorial work in which he utilized acrylics and pigments then rubber before moving on to silicon and small metal studs.

In a text written in autumn 2005, Ansesa explains in detail what his creative painting process is. He perceives the surface of the canvas, usually rectangular, as a space in which he can sense a universe; mentally, he transforms it into an ellipse, which signifies the totality, and in the interior of the ellipse is a loop, the symbol of infinity, and afterward, he carefully marks out with a pencil the rectangular space within the imaginary ellipse. Within this space he must build an order with an absolute equilibrium. “With graphite, I sketch a gesture, a form or a set of forms that are the result of changes in material perception, intuition, reflection and analysis. The mind elaborates the discourse of my work, the concept and the discourse, not just the methodology but also maybe the work

1. Daniel BONAVENTURA, «Enric Ansesa. Artista pintor», *Diari de Girona* (Girona) (25 November 2012).

ENRIC ANSESA

Emotions on black

as process.”² And the energy he needs to dominate the material, in search of black, which absorbs light and cancels out representation and perspective.

The colour black. Ansesa’s black is an identifying mark in his painting and the source of its profound meaning. In his paintings, the black background is a space where everything happens simultaneously; it is the space that merges diverse elements, signs, calligraphy, lines, points ... and it abandons any reference point, to express his thought, and to expose us to his discourse. It deals with an inner reality and context, an idea, an emotion, something intimate, and if the viewer is ready, it opens up a space for reflection and understanding in which they can find themselves and their sense of what it is to be alive.

In contemporary art, numerous artists have used the colour black to different ends; from Kazimir Malevich - much admired by Ansesa -, for his painting, *Black Square*, to Alberto Burri, in his *cretti* series, from Robert Rauschenberg, Ad Reinhardt and Mark Rothko, and Frank Stella - artists from the New York School - with their black paintings, to the artists of the Korean movement such as Tansaekhwa, or Pierre Soulages, also known as “the painter of black.”

There is a trait in Ansesa’s use of black that formally distinguishes it from his peers, and that is his search for perfection which has led him to research all the possibilities of the colour so as to produce subtly profound changes in texture and shade. His paintings are notable for the beauty and harmony that give them their singularity. To achieve these results, the artist layers several coats of black on black, eighteen or more glazes - in any case, never less than twelve -, which form thus a surface that receives the impulses of his discourse and transmits what there is to be interpreted. “For me, black is the Big Bang, the great explosion that created light. Black is a rift where the energy escapes”, the artist said in an interview in 2012.³

Although the year 1975 represents the moment Ansesa began to define his visual lexicon, his early paintings - the expressionist landscapes and figures that he was producing from 1965 - show him beginning to counterpoint the dark shades with white. Furthermore, in 1972, in a series of oils of nighttime Girona, his calligraphy begins to take on its characteristic illegibility. Urban representations become dark surfaces. A significant work from his grey period (1974-1976)⁴ that prefaces his use of black is *Crònica en forma de creu de Sant Jordi o la història d’una supervivència* (1975), in which it is evident that it is Ansesa’s desire for narrative as much as the formal elements that were necessary to

2. Enric ANSESA, «A la manera de introito», in *Ansesa*, Marbella, Galeria de Arte El Catalejo, 2005, exhibition catalogue.

3. Jaume VIDAL, «La teoria del Big Bang», *El Punt Avui* (Barcelona) (30 November 2012).

4. Francesc Miralles, who has written several text about Ansesa and curated exhibitions on the artist, established stages of his pictorial work from 1972 up until the early nineties... See Francesc MIRALLES, «Camins del negre», in *Camins del negre*, l’Hospitalet, Tecla Sala Centre Cultural, Ajuntament de l’Hospitalet, 1993, exhibition catalogue.

help him express his message. The work is separated into four canvases that form a kind of polyptych that subtly join together to create the cross of the title. The space presents an ordered geometry made up of a grey rectangle drawn within a black rectangle and the first rectangle appears divided into small squares into which the painter has placed signs, words and important names from Catalan history and culture (“Tahull”, “Roger de Flor”, “Poblet”, “Macià”, “Pla”, “Miró”...), and allusions to the current reforms («català a l’escola», «Generalitat de Catalunya», «Països Catalans avui»...). This clean neat arrangement is broken up, in the central space, by gestural strokes on which appear illegible writing; a bold black strip, divides the lower half, on top of which can be seen a red blotch which gives form to the four bars, symbol of Catalonia, using expressive gestural language.

This work is an example of the relationship between the artist and the reality of his sociopolitical and cultural environment and it shows the commitment that motivated him to become part of the l’Assemblea de Catalunya and of the l’Assamblea Democràtica d’Artistes de Girona (ADAG)⁵. This commitment is explicitly manifest in works like *Oriol Solé Sugranyes*, *Carta a favor del català* or *Carta a Francesc Macià*.

In 1976, the grey space becomes black and Ansesa incorporates white calligraphy, illegible script and, as an element of maximum conceptualization, as it maintains an order in columns, as can be seen in *Escrits A* and *Escrits des del silenci*, both from 1977. This invented calligraphy soon evolves into signs, it takes on texture and it becomes black, black on black, and the artist shows he is aware of the secrets of this color in all its many shades in work such as *Cal·ligrafia negra amb línia rosa* (1981) or *Escrits entre la nit i l’alba X* (1982). In this same period, he incorporates a new element into his visual lexicon, the point: a multitude of points that fill the space in an orderly manner and that sometimes complement numbers or calligraphy, of which an example is *Espai i punts amb línia blava* (1980). From a conceptual and formal point of view, the work of this period can be considered closely aligned to the Italian artist Carlo Alfano.

It is the experiential sense that black gives the visual lexicon of Ansesa that is demonstrated well in his book, *Memòria en negre*, a single volume of one hundred and fifty pages that he finished in August 1981 and which, in addition to a series of autobiographical texts, theoretical reasoning, construction projects ...includes an “inventory of black” which contains two hundred and twenty-five elements that are identified with this colour: priests, hearses, unlit streets, tar asphalt, military boots ...

From 1985 the artist incorporated color and new forms, symbolic elements and figurative references. Two factors help explain this change. On the one hand, the collaborative project that he carried out with Jaume Faixó between 1982 and 1984 to rehabilitate the facades that reflect the Onyar river, Girona; both artists, after meticulous

5. A group formed by intellectuals and artists closely linked to the democratic antifranquista movement that was constituted in Girona to place emphasis on praxis in the struggle for national and social freedoms, and which operated between March 1976 and April 1978.

ENRIC ANSESA

Emotions on black

studies recovered the original colors and renewed parts of the city that had not been painted before, and by doing so created one of the most enduring aspects of the city. The drafts that the artist retains from this collaboration are small gems that reveal his mastery of color and are reminiscent of the constructivist cityscapes of Joaquín Torres García. On the other hand, during a stay in New York in 1985, works by artists such as Joan Miró, Jean Arp and Giorgio de Chirico, who were well-represented in the galleries and museums that he visited, made him consider new ways of conveying reality. An example of the changes he experienced during these years can be observed in *Formes inquietants a la West End* (1985) or *Mediterranean Memory* (1988-1989).

In the work realized during the early nineties, the artist incorporates new materials related to black, and green and metallic tones predominate in his calligraphy and symbols (*Alphabet*, 1992-1993). From 1995, the signs are obscured, but the light metallic shades of gray remain (*Black Gap*, 1995) which soon become moist blacks (*Escrits*, 1997), which he abandoned to return to the use of opaque blacks which occupy the background interrupted only by subtle shiny black lines that forms signs (*Black Letters*, 2000).

The pieces which feature in the exhibition at the Imaginart Gallery, belong to the later period of the artist's work, which maintains the conceptual and minimalist constants, with the visual lexicon that comes from an absolute creative freedom and evolution that give it great coherence. Recently, Ansesa said: "My work, more or less, always goes a step further than before. I go round and round this way".⁶

Black continues to occupy the foundation of his work, but the materials he uses have expanded, which confirms the interest of the artist in his material, a hallmark of his career. The exhibition includes several pieces dedicated to the theme of the cross, inspired by Malevich which appeared in the nineties, such as *Els Jardins de la memòria estan plens de creus estimades* (1993). This theme, which he has treated with diverse techniques and materials, and with different emphasis but often tied to memory, is a favorite of Ansesa's.

In works such as *Vuit i Vuit i Vint pensaments*, on a sketched black field, he places forms that suggest the brain, for which he uses molten metal in gold tones that express an uncontrollable energy, that of thought. In the first of these pieces, a vertical line of golden tones divides the space into two parts into which the forms are distributed in a balanced manner; in the second, the black background is filled with calligraphy, also black.

Espai reflexió, *Border Line* and *Blue Fields LX* belong to the *Fields, Camps punyents* series, in which the black surface is covered with small coloured metal points that suggest light appearing from darkness and give a spatial dimension to the works. A work that shows the artist continues to progress with his minimalist approach and the reuse of materials is *Black Ready* (2016), a piece of great strength that he realized by laying

6. In 2015, to mark the fiftieth anniversary of the Institut Guttmann, Enric Ansesa produced the serigraph *Espurnes*; on this occasion, he recorded a video in which the artist explained the process of creating and realizing his work. Available online at: https://www.youtube.com/watch?v=KqKRXas_9m4&feature=youtu.be.

a rectangular piece of industrial grade black rubber onto a piece of wood without further intervention. With coloured spikes, these pieces, from a visual point of view, suggest the work of artists such as Bernard Aubertin or Dadamaino.

Letters and calligraphy are also elements that define Ansesa's visual lexicon and continue to be valid in his latest creations, such as *Malla de lletres*, in which the black is covered by a multitude of white letters imprisoned in a mesh, or *Golden Horizon* of the *Outer Horizons* series, which the artist began in 2004-, in which illegible white script fills the entire surface interrupted only by a line of golden metal that divides the canvas horizontally.

And the sutures - his latest work, realized in 2016, which belongs to the *After Fontana* series, which began in 2003, has a monochrome black surface which appears cracked by an imaginary incision in a harkening back to the Spatialism of Lucio Fontana, in which Ansesa stitches, seals up, and sutures using various materials such as string, fabric, and metallic elements. In *Sutura Fields*, the suture is formed of a gold cord in the center surrounded by a field of spikes. We have already spoken about how the artist captured an inner reality in his work and of his context, emotions, ideas, all to establish a connection with the viewer. The pieces in this series, the Incisions, make us think about all the wounds we have accumulated throughout our lifetime, the superficial wounds and the deep wounds that need time to heal, to suture, to continue onward with dignity, because life resists, but the wounds leave scars.

A man of wide culture and solid ethical principles, Enric Ansesa has been an artist committed to the reality of his sociopolitical and cultural environment, since the seventies, and with the passing of time, this commitment has manifested itself much more broadly to include aspects of the world in its entirety, especially with regard to what it is to be and his own transcendence. During his already long career, the work he realized, not just pictorial, but also the many serigraphs, sculptures and art objects, ephemeral installations, art books, videos, and writings ... everything exudes his belief in humanism, his commitment towards humanity. And it is precisely why the viewer connects with his work, because it creates a space for reflection.

Roser Sanjuán

Enric Ansesa, concepto, estética y compromiso

Desde Girona, su ciudad natal, Enric Ansesa ha llevado a cabo una amplia producción, con una trayectoria larga y de gran coherencia, que se inscribe dentro de las corrientes artísticas internacionales.

A pesar del ambiente cerrado de su ciudad –la Girona «gris y negra»–, la visita que Ansesa realizó a la exposición de Picasso en la Sala Gaspar en 1959 –la primera del artista malagueño en España después de la Guerra Civil– y el descubrimiento de las nuevas tendencias artísticas a través de los libros de arte y de los primeros viajes por Europa, suponen una apertura y pronto despiertan el interés del pintor gerundense por los movimientos artísticos de las denominadas segundas vanguardias.

Si observamos el conjunto de su obra, desde 1975 –fecha en la que el artista inicia la definición de su lenguaje– hasta ahora, descubriremos la conexión de Ansesa con el arte conceptual, el minimalismo, el informalismo, el *arte povera*, el espacialismo..., y aunque manifiesta una evolución, presenta unas constantes conceptuales y formales que le otorgan personalidad y una gran rotundidad.

Con elementos reducidos al mínimo y con la ordenación y el uso de la materia, trabaja para conseguir aquello que el propio artista califica de imposible: «Crear un espacio en el que no se vea nada y en el que esté todo.»

Ansesa, desde siempre, persigue la perfección estética, en una búsqueda que, según afirma, enlaza con la tradición del Noucentisme, con los principios de «la obra bien hecha», la medida y la armonía. La búsqueda de la perfección al servicio de un concepto, de una idea. Para él: «La pintura tiene ese sentido aristotélico de dar forma a la materia para expresar el pensamiento.»¹ Dominar la materia y dotarla de fuerza y contenido.

Otra de las constantes del artista es la investigación de materiales, que comienza en las primeras experiencias artísticas durante los años sesenta del siglo XX, ligadas a la escultura, en que experimenta con piedra, cemento, cobre, níquel y cromo sobre terracota, y que caracteriza toda su obra pictórica, en la cual utiliza desde acrílicos y pigmentos hasta el caucho, pasando por la silicona o pequeñas puntas metálicas.

En un texto escrito en otoño de 2005, Ansesa explica de forma detallada el proceso creativo de su pintura. Percibe la superficie de la tela, generalmente rectangular, como un espacio en el que intuye un universo; mentalmente, la transforma en una elipse –que significa la totalidad–, en el interior de la elipse sitúa un bucle –símbolo del infinito– y a continuación, con un lápiz, de forma esmerada, delimita con líneas el espacio rectangular dentro de la elipse imaginaria. En el interior de este espacio ha de construir una ordenación con un equilibrio absoluto. «Con el grafito esbozo un gesto, una forma o un conjunto de formas que son el resultado de la transformación en materia de la percepción, de la

1. Daniel BONAVENTURA, «Enric Ansesa. Artista pintor», *Diari de Girona* (Girona) (25 noviembre 2012).

ENRIC ANSESA

Emotions on black

intuición, la reflexión y el análisis. La mente elabora el discurso de mi trabajo, el concepto y el discurso, no del método, sino de la obra, quizás como proceso.»² Y la energía que precisa para dominar la materia, la busca en el negro, que absorbe la luz y anula los recursos de representación y la perspectiva.

El color negro. El negro de Ansesa, signo de identidad de su pintura y al que el artista otorga un sentido profundo. En sus telas, el fondo negro se constituye como un único plano, en el que todo sucede de manera simultánea; es el espacio que acoge los diferentes elementos, signos, caligrafías, líneas, puntos..., y abandona cualquier referencia a la perspectiva, para expresar en él su pensamiento, para exponer su discurso. Se trata de una realidad interior y de su contexto, una idea, una emoción, algo íntimo, y si el espectador conecta con esto, se le abre un espacio de reflexión y de comprensión en el que se encuentra consigo mismo y con su sentido de la vida.

En el arte contemporáneo diversos artistas han utilizado, con distintos significados, el negro; desde Kazimir Malévich –tan admirado por Ansesa–, con su *Cuadrado negro*, hasta Alberto Burri con la serie de los *cretti*; desde Robert Rauschenberg, Ad Reinhardt, Mark Rothko y Frank Stella –artistas de la Escuela de Nueva York–, con sus pinturas negras, hasta los artistas del movimiento coreano Tansaekhwa o Pierre Soulages, también conocido como «el pintor del negro».

En la utilización que Ansesa hace del negro hay un rasgo que lo distingue formalmente, y es su perfección, ya que mediante la búsqueda de todas las posibilidades cromáticas del negro y el estudio de los materiales, consigue extraerle matices y texturas de profunda sutileza. Así, sus telas destacan por una belleza y una armonía que les otorgan una gran singularidad. Para conseguir estos resultados, el artista extiende varias capas de negro sobre negro, dieciocho o más veladuras –en cualquier caso, nunca menos de doce–, configurando de esta manera una superficie que recibe los impulsos que su discurso le transmite y que debe interpretar. «Para mí, el negro es el Big Bang, la gran explosión de la que nace la luz. El negro es una rendija por la que sacar la energía», afirma el artista en una entrevista de 2012.³

El año 1975 representa el momento en que Ansesa empieza a definir su lenguaje, pero ya en sus primeras pinturas –paisajes y figuras de factura expresionista que realiza a partir de 1965– utiliza gamas oscuras con blancos contrapuestos.

De hecho, en 1972, en una serie de óleos sobre visiones nocturnas de Girona, aparecen caligrafías algunas de las cuales pronto se vuelven ilegibles y la representación urbana se convierte en una superficie muy oscura. Una obra significativa de la etapa gris (1974-1976)⁴ que precede al uso del negro es *Crònica en forma de creu de Sant Jordi o*

2. Enric ANSESA, «A la manera de introito», en *Ansesa*, Marbella, Galería de Arte El Catalejo, 2005, catálogo de exposición.

3. Jaume VIDAL, «La teoría del Big Bang», *El Punt Avui* (Barcelona) (30 noviembre 2012).

4. Francesc Miralles, que ha escrito varios textos sobre Ansesa y ha comisariado exposiciones sobre el pintor,

la història d'una supervivència (1975), en la que se evidencia tanto la voluntad narrativa de Ansesa como los elementos formales que necesita para expresar su mensaje. La obra está compuesta por cuatro telas, que forman una especie de políptico y que al unirse configuran, de manera muy sutil, la cruz a la que remite el título. El espacio presenta un ordenamiento geométrico formado por un rectángulo gris que se inscribe dentro de un rectángulo negro y el primer rectángulo aparece dividido en pequeños cuadrados en los que el pintor coloca signos, letras y nombres significativos de la historia y la cultura catalanas («Tahull», «Roger de Flor», «Poblet», «Macià», «Pla», «Miró...»), y alusiones a las reivindicaciones del momento («català a l'escola», «Generalitat de Catalunya», «Països Catalans avui...»). Este pulcro ordenamiento constructivo queda roto, en el espacio central, por trazos gestuales sobre los que aparece un escrito ilegible; una franja negra, contundente, divide la parte inferior, encima de la que se muestra una mancha roja que da forma a las cuatro barras, símbolo de Cataluña, con un lenguaje gestual de gran expresividad.

Esta obra es un ejemplo de la vinculación del artista con la realidad de su entorno sociopolítico y cultural, y una muestra del compromiso que lo llevará a formar parte de la Assemblée de Catalunya y de la Assemblée Democràtica d'Artistes de Girona (ADAG)⁵. Este compromiso se manifiesta explícitamente en obras como *Oriol Solé Sugranyes*, *Carta a favor del català* o *Carta a Francesc Macià*.

En 1976 el espacio gris se convierte en negro y Ansesa incorpora en él caligrafías blancas, escritura ilegible, como elemento de máxima conceptualización, manteniendo una pulcra ordenación en columnas, como por ejemplo en *Escrits A* y *Escrits des del silenci*, ambas de 1977. Pronto esta caligrafía inventada evoluciona hacia el signo, toma textura y se vuelve negra, negro sobre negro, y el artista se muestra ya conocedor de los secretos de este color, que se manifiesta en distintos matices, como en *Cal·ligrafia negra amb línia rosa* (1981) o en *Escrits entre la nit i l'alba X* (1982). En esta misma época, incorpora a su lenguaje un nuevo elemento, el punto: multitud de puntos que de forma ordenada llenan el espacio y que, a veces, se complementan con números o con caligrafías; un ejemplo lo encontramos en *Espai i punts amb línia blava* (1980). Desde un punto de vista conceptual y formal, la obra de este período se puede considerar próxima a la que realiza el artista italiano Carlo Alfano.

Un buen ejemplo del sentido vivencial que el negro tiene en el lenguaje de Ansesa es el libro *Memòria en negre*, un ejemplar único de ciento cincuenta páginas que finalizó en agosto de 1981 y en el que, además de textos autobiográficos, razonamientos teó-

estableció las etapas de su producción pictórica desde 1972 hasta principio de los años noventa. Ver Francesc MIRALLES, «Camins del negre», en *Camins del negre*, l'Hospitalet, Tecla Sala Centre Cultural, Ajuntament de l'Hospitalet, 1993, catálogo de exposición.

5. Agrupación formada por intelectuales y artistas vinculada al movimiento democrático antifranquista que se constituyó en Girona para inserir su praxis en la lucha por las libertades sociales y nacionales, y que actúa entre marzo de 1976 y abril de 1978.

ENRIC ANSESA

Emotions on black

ricos, proyectos de obras..., incluye un «inventario de negros» que contiene doscientos veinticinco elementos que identifica con este color: los curas, el coche fúnebre, las calles sin luz, el alquitrán del asfalto, las botas de los militares...

A partir de 1985 el artista incorpora el color y aparecen nuevas formas, elementos simbólicos y referencias figurativas. Dos factores ayudan a entender este cambio. Por una parte, el proyecto que entre 1982 y 1984 llevó a cabo junto con Jaume Faixó para rehabilitar el color de las fachadas que se reflejan en el río Onyar, en Girona; ambos artistas, después de un meticuloso trabajo, recuperaron los colores originales y establecieron otros nuevos para las partes que no habían estado pintadas anteriormente, creando así una de las fisonomías más características de la ciudad. Los estudios que el artista conserva de esta intervención son pequeñas joyas que nos descubren su dominio del color y que recuerdan los paisajes urbanos, constructivistas, de Joaquín Torres-García. Por la otra, en una estancia en Nueva York, en 1985, además de descubrir nuevas realidades, Ansesa centra su atención en Joan Miró, Jean Arp y Giorgio de Chirico, bien representados en las galerías y museos que visita. Muestras de los cambios experimentados durante estos años se observan en *Formes inquietants a la West End* (1985) o en *Mediterranean Memory* (1988-1989).

En la obra realizada durante los primeros años noventa del siglo XX el artista incorpora nuevos materiales sobre el negro, mientras que las tonalidades verdosas y metálicas predominan en las caligrafías y los símbolos (*Alphabet*, 1992-1993). A partir de 1995, los signos se oscurecen, aunque conservan ligeros tonos metálicos de matices grises (*Black Gap*, 1995) que pronto se convierten en negros húmedos (*Escrits*, 1997), que abandona para volver al uso de los negros opacos que ocupan un fondo interrumpido sólo por líneas sutiles de un negro brillante que forman signos (*Black Letters*, 2000).

Las piezas que forman parte de la exposición que se presenta en Imaginart Gallery pertenecen a la producción reciente del artista, que mantiene las constantes de su obra conceptual y minimalista, con un lenguaje que desarrolla desde una absoluta libertad creativa y con una evolución que la dota de gran coherencia. Hace poco Ansesa afirmaba: «Mi obra, más o menos, siempre es un paso más de lo que ya he hecho antes. Voy rondando, rondando esto sistemáticamente».⁶

El negro sigue ocupando el fondo de las obras, pero los materiales que utiliza se van ampliando, hecho que confirma el interés del artista por la materia, un rasgo característico de su trayectoria. En la muestra se incluyen varias piezas dedicadas al tema de la cruz, inspirada en la de Malévich, que aparece en la obra del artista realizada durante los años noventa del siglo XX, como en *Els jardins de la memòria estan plens de creus estimades* (1993). Un tema que, tratado con técnicas y materiales diversos, con distintos

6. En 2015, con motivo del cincuenta aniversario del Institut Guttmann, Enric Ansesa realizó la serigrafía *Espurnes*; en esta ocasión, se grabó un vídeo en el que el artista explica el proceso de creación y realización de esta obra. Disponible en línea en: https://www.youtube.com/watch?v=KqKRXas_9m4&feature=youtu.be.

significados pero a menudo ligado a la memoria, es uno de los preferidos de Ansesa.

En obras como *Vuit i vuit* y *Vint pensaments*, encima de un campo negro sitúa, varias veces, formas que sugieren el cerebro, para las que utiliza metal fundido de tonos dorados, y que expresan una energía incontrolable, la del pensamiento. En la primera de estas piezas una línea vertical, también de tonos dorados, divide el espacio en dos partes donde se distribuyen las formas de manera equilibrada; en la segunda, el fondo negro se llena de caligrafías también negras.

Espai reflexió, *Border Line* y *Blue Fields LX* pertenecen a la serie *Fields, Camps punyents*, en las que la superficie negra se cubre con pequeñas puntas metálicas coloreadas que sugieren la aparición de la luz desde la oscuridad y que otorgan una dimensión espacial a las obras. Una obra que muestra que el artista sigue avanzando en el proceso minimalista y en la reutilización de materiales es *Black Ready* (2016), una pieza de gran contundencia que realiza disponiendo directamente sobre la madera una pieza rectangular de caucho negro de fabricación industrial, sin ningún tipo de intervención. Estas obras de puntos / puntas coloreadas, desde un punto de vista visual, pueden considerarse próximas a las realizadas por artistas como Bernard Aubertin o Dadamaino.

Las letras, las caligrafías, también son elementos que definen el lenguaje de Ansesa y que siguen vigentes en sus últimas creaciones, como *Malla de lletres*, en la que el negro queda recubierto por una multitud de letras blancas encerradas dentro de una malla; o *Golden Horizon* —de la serie *Outer Horizons*, que el artista inicia en 2004—, en la que llena toda la superficie de la tela con una escritura ilegible blanca, interrumpida sólo por una línea de metal dorada que divide la tela en sentido horizontal.

Y las suturas —las últimas, realizadas este año 2016—, que corresponden a la serie *After Fontana*, que empezó en 2003, donde el espacio monocromo negro aparece hendido por una incisión imaginaria, en una aproximación al espacialismo de Lucio Fontana, que Ansesa cose, cierra, sutura, utilizando diversos materiales, cordel, tejido, elementos metálicos... En *Sutura Fields*, la sutura queda determinada por un cordel de tonos dorados situado en el centro y rodeado por un campo de puntas. Antes ya nos hemos referido a la forma con la que el artista plasma en sus obras una realidad interior o de su contexto, emociones, ideas, buscando establecer una conexión con el espectador. En las piezas de esta serie las incisiones recuerdan las heridas que cualquiera de nosotros vamos acumulando a lo largo de nuestra existencia, heridas superficiales o profundas que debemos curar, suturar, para seguir adelante con dignidad, porque la vida empuja, pero las heridas dejan cicatrices.

Hombre de amplia cultura y sólidos principios éticos, Enric Ansesa ha sido desde los años setenta del siglo XX un artista comprometido con la realidad de su entorno sociopolítico y cultural; con el paso del tiempo este compromiso se ha ido manifestando mucho más amplio y comprende aspectos del mundo en su globalidad, sobre todo en lo referente al ser humano y a su trascendencia. Durante su ya larga trayectoria, la obra

ENRIC ANSESA

Emotions on black

realizada, no sólo pictórica, sino también la gran cantidad de serigrafías, esculturas y objetos artísticos, instalaciones efímeras, libros de artistas, vídeos, escritos..., todo rezuma su humanismo, su compromiso hacia el ser humano. Y es por esto precisamente que el espectador conecta con sus obras, porque encuentra en ellas un espacio de reflexión.

Roser Sanjuán

